

16 *Diversum est, quando testator ita dixit: Lego uxori meae usufructum bonorum meorum, si vidua perman-
serit, & dotem suam non petierit; nam hoc casu, ex-
stincto usufructu jam acceptato, non poterit amplius
dos repeti, prout latius probatur, & declaratur rem-
issive.*

- 1 **L**egatum usufructus omnium bonorum, vel alicu-
jus partis eorum à marito uxori factum, utrum
computari debeat cum debito arrharum, cum dote, do-
natione propter nuptias, & aliis similibus? necessaria est,
& utilis quaestio, nec aliena ab instituto nostro; ideo
pro expedita, & vera resolutione, quod attinet ad debi-
tum arrharum: in primis constituendum est: Quod debi-
tum, aliud dicitur Voluntarium, sive ex causa volun-
taria proveniens, aliud verò Necessarium. Voluntarium
dicitur illud, quod propria voluntas, & factum sponta-
neum produxit, hoc est, quod habuit originem, & cau-
sam voluntariam, quale est, quod procedit ex contrac-
tu, sive quasi contractu, vel ex conventionem partium,
quod à principio merè voluntarium est, quamvis postea
sit necessarium, juxta text. in l. scilicet, C. de obligat. &
action. l. in commodato, §. scilicet ff. commodati, & cum Baldo,
Signorolo, Castrensi, Corneo, Alexandro, Capra, Car-
dinali Imola, Afflictis, Albano, Durando, & Covar.
sic adnotarunt Hieronymus Gabriel in conf. 16. n. 31. lib.
1. Mantica de conjecturis ultimar. volum. lib. 10. fol. 425.
Menochius lib. 2. de arbitrariis, casu 182. nu. 52. & in
conf. 56. nu. 15. lib. 1. & de praesumptionibus, lib. 4. praes-
umpt. 109. n. 3. & praesumpt. 110. nu. 4. Barbosa in l. si
cum dotem, §. si pater, ff. soluto matrimonio, nu. 2. ante fi-
nem, & n. 9. & 10. alios plures consulto praetermitto;
statim enim referam eos. Debitor ergo ex causa volun-
taria, legans creditori suo, non praesumitur legasse ani-
mo compensandi cum ipso debito, & sic legatarius sive
creditor utrumque, & debitum, & legatum absque ali-
qua detractatione consequi poterit, l. unica, §. primum
itaque, versic. sciendum, C. de rei uxoriae actione, l. credi-
torem, ff. de legatis 2. l. creditor, C. de legatis. Ex qui-
bus, & aliis iuribus sic observant post infinitos, quos in
unum congerunt Mantica lib. 10. d. tit. 2. n. 1. & 2. An-
tonius Gomezius tom. 1. variarum, cap. 12. de legatis, n.
27. Phanucius de lucro dotis, gloss. 8. n. 87. Covar. in cap.
officii, n. 2. de testamentis. Cujacius lib. 3. observationum,
cap. 15. Menochius dict. praesumpt. 110. nu. 7. Qui per
totam illam praesumptionem, latissime atque utiliter
tractat, an & quando legatum factum creditori volun-
tariè, praesumatur factum animo compensandi cum ipso
debito voluntario? & vide referendos infra, nu. 6.
- 5 Debitum necessarium in proposito appellatur, quod
ex necessitate legis inductum est, ut ex aliis declarat
Mantica dict. tit. 2. n. 3. sive quod ita jubente lege, im-
mediate absque hominis facto praestandum est, ut ex
aliis resolvunt Menochius lib. 4. dict. praesumpt. 109.
n. 2. Alex. Raudensis de analog. lib. 1. cap. 15. n. 215. De-
bitor ergo ex causa necessaria legans creditori suo, ani-
mo compensandi legasse praesumitur, & ob id compen-
sationi locus est: ita pro regula firmant omnes in l. si
cum dotem, §. si pater, ff. soluto matrimonio ubi Barbosa
num. 1. in fine, folio mihi, 426. & numeris seqq. omnes
etiam in authent. pratered, C. unde vir & uxor, plenè
Mantica dicto tit. 2. ex num. 5. cum multis seqq. & post
alios multos, an & quando legatum factum creditori,
praesumatur factum animo compensandi cum ipso debi-
to necessario? latissime declarat Menoch. qui hac de re
videndus erit omnino, d. praesumpt. 106. per tot. latissime
etiam in utroque debito voluntario, & necessario praes-
entem materiam prosequuntur Barbosa, & relati per
eum ubi supra, Phanucius in commentariis, de lucro dotis,
in gloss. 8. Gualdenis de arte testandi, titulo, de legatis,
cautela 5. Costa in cap. si pater, de testamentis, in 6. ver-
bo, legavit, ex nu. 17. cum seqq. Mantica, Cujacius, &
Covar. ubi supra. Antonius Gomezius dicto cap. 12. de
legatis, n. 27. & 28. Mascardus de probationibus, tom. 1.

conclusionem 333. Burfatus conf. 60. à princip. vol. 1. Si-
mon de Praxis de interpretatione ultimarum voluntatum,
lib. 4. dubitatione 6. per totam, folio mihi, 293. usque ad
298. Michaël Grassus receptorum sententiarum, §. lega-
tum, quest. 22. ex n. 4. Hyppolytus Riminaldus in conf.
393. per totum, lib. 4. Marcus Antonius Peregrinus de
fideicommissis, articulo 33. n. 41. & 42. fol. 300. Achil-
les Pedrocha in conf. 25. ex num. 1. cum seqq. Surdus in
conf. 7. lib. 1. latius in conf. 112. eodem libro, vol. 1. Fa-
bius Turretus in conf. 10. in princ. vol. 1. Joannes Vin-
centius Honded. in conf. 63. n. 81. & 82. & 106. Cer-
vantes in legib. Tauri, num. 1. leg. 16. & tribus seqq.

Procedit autem praedicta resolutio, cum in dubio
versamur, nec de voluntate testatoris aliquo certo modo
nobis constat; ideo contra observandum erit: quo-
ties de voluntate ejusdem testatoris constare possit: le-
gatum igitur ex nonnullis conjecturis relictum praesu-
mitur animo compensandi cum debito voluntario, de
quibus videndi sunt relati supra, maxime Mantica lib.
10. dicto tit. 2. nu. 2. in princ. & nu. 16. & 17. omnino
Praxis loco supra relato Menoch. dict. praesumpt. 110.
ex nu. 29. cum multis seqq. & de contra ex aliquibus ver-
bis, atque conjecturis legatum praesumitur factum ani-
mo non compensandi cum debito necessario; de quibus
per eosdem Authores, Hieronym. Gabrielem in conf.
16. n. 33. lib. 1. Menochium d. praesumptione 109. ex n.
29. usque ad nu. 34. Quae omnia pariter procedunt in
legato usufructus, sicut in aliis legatis; ideo am-
plius insistere necesse non est.

Sed veniendo ad peculiarem nostri tractatus quaestio-
nem propositam in initio hujus capituli, quae etiam tunc
demum procedit, cum de voluntate testatoris nobis non
constat aperte, an compensare scilicet voluerit: ani-
madvertendum est, ejus resolutionem pendere ex alio,
cujus occasione distinguimus supra inter Voluntarium,
& Necessarium debitum; utrum scilicet debitum arrha-
rum voluntarium sit, an verò necessarium? in quo du-
bio doctissimus Rodericus Juarez in l. 1. titulo, de las
arras, lib. 3. fori, fol. 34. versiculo, sed pone quaestionem
valde quotidianam, in ea opinione fuit, ut existimaret,
debitum arrharum ex legis dispositione procedere, &
sic necessarium judicari, & consequenter compensatio-
nem fieri debere ex quocunque legato per maritum
uxori facto: sed contrariam sententiam, imò quod leg-
atum à viro uxori factum, non computetur in arrhis
ab eodem eidem promissis, & debitum arrharum non
esse necessarium à lege inductum, sed potius volunta-
rium, originem suam primævam trahens à conventionem
partium, & voluntaria mariti promissione, quia ipse alias
non compellitur intus dare arrhas uxori, adversus Ro-
dericum Juarez, tenent in terminis Covarruvias in c. of-
ficii, nu. 4. de testamentis, versic. quod si arrhae. Tellus
Ferdinandez in l. 16. Tauri, num. 8. ubi Cervantes nu.
19. & 20. rectè ostendit, maritum arrharum promisso-
rem, etiam ex dispositione legum hujus Regni, non
posse dici debitorem necessarium, sed potius volunta-
rium. Matienço in l. 7. tit. 9. lib. 5. nova collectionis Re-
giae, glossa 1. n. 8. ubi Azevedus nu. 7. Joannes Gutier-
res practicarum, lib. 2. quest. 124. per totam. Petrus de
Barbof. in l. si cum dotem, §. si pater, ff. soluto matrimo-
nio, n. 11. versic. Secundò principaliter, fol. mihi, 432.
Ex quibus apparet manifestè, legatum usufructus om-
nium bonorum non debere computari cum debito ar-
rharum, nisi de voluntate testatoris in contrarium ma-
nifestè constare possit: & ita vidimus semel in quaestio-
ne occurrenti observatum, & judicatum.

Nec movet in contrarium, quod scripserit, & ut cer-
tum tradiderit Borgninus Cavalcaneus de usufructu mul-
lieri relicto, n. 52. in fine, versic. finali. fol. mihi, 219. quòd
legatum usufructus omnium bonorum censetur relic-
tum animo compensandi cum Legitima, donationibus
propter nuptias, alimentis, vestibus lugubribus, & de-
nique cum omnibus rebus pertinentibus ad usufruc-
tuarium ex dispositione legali municipali, & consue-
tudinaria;

dinaria; nam praetermissis aliis, quae ex legali aut muni-
cipali lege debentur, quod attinet ad donationem
propter nuptias, cujus loco successerunt arrhae, ut no-
tant Doctores in c. nisi necesse, de donationibus inter: in
eo principaliter fundari potuit Cavalcaneus, quòd dona-
tio propter nuptias necessario constitui debeat per ma-
ritum, per textum in authent. dos data, C. de donat. ante
nupt. possitque mulier ante contractum matrimonium,
sive eo constante, conditione ex lege illa, compellere
maritum, ut donationem propter nuptias constituat:
quod ex illo textu adnotarunt ibi communiter omnes,
& communem resolutionem testantur Afflictis
decis. 242. n. 1. Ruinus in conf. 111. n. 2. lib. 5. Grammaticus
decis. 97. n. 4. Barbosa in l. si constante in princ. ff.
soluto matrimonio, n. 127. versic. & retenta hac opinione,
fol. 576. sed revera praedicta minime refragantur. Pri-
mò, quia illius textus decisio in usu non est, nec in ob-
servantia, nec maritus compellitur dare donationem
propter nuptias, & sic hodie ex voluntate constituuntur
donationes illae, sive arrhae per maritum; non ta-
men ad constituendum eas, aliqua lege compellitur, ut
ex aliis advertit Tellus Ferdinandez in dict. l. 16. Tauri,
n. 6. nec leges hujus Regni contrarium disponunt, sed
praesupposita maritorum voluntate, taxant quantita-
tem, quam arrharum promissio excedere non possit, ut
optimè resolvit Barbosa in dict. l. si cum dotem, §. si pa-
ter, n. 11. in fine, & Cervantes in dict. l. 16. Tauri, nu.
20. & sic illae nec ex dispositione legali, nec municipa-
li, nec consuetudinaria, ad uxorem pertinent; quo casu
loquitur Cavalcaneus, sed ex mera, & libera voluntate
mariti procedunt. Secundò & principaliter, evidentius
convinci poterit Cavalcaneus resolutio, si probetur, do-
nationis propter nuptias promissionem, non esse ne-
cessarium, sive legale debitum, sed potius voluntarium
& conventionale: quod & ipse agnoscit loco referen-
do infra, n. 14. tunc enim coacta ratione fateri oportet,
legatum usufructus omnium bonorum compensari non debere
cum donationibus propter nuptias: Id autem, quod & ipse
fatetur loco praedicto, evidenter constare potest ex resolutis
per Menochium de recuperanda possessione, remedio 15. nu.
171. ubi rectissime arbitratur, falsam esse omnino communem Docto-
rum declarationem ad textum in dict. authent. dos data,
quia verè ex illo textu non imponitur viro necessitas
constituendi uxori donationem propter nuptias, sed
totum hoc in arbitrio viri esse voluit Justinianus in l.
ult. C. de donationibus ante nuptias, ut constat ex mul-
tis locis illius Constitutionis, maxime ex versic. finali. &
versic. sancimus itaque, ubi in facultate, & voluntate
mariti, non in necessitate positum est; nec textus ille
corrigitur ex text. in dict. authent. dos data, ut defendit
ipse Menochius ubi supra, & de adipiscenda posses-
sione 3. nu. 6.

13 Secundò & principaliter constituendum est, quòd
uxor vidua, cui usufructus omnium bonorum legatus
est, statim, etiam dum fruatur usufructu, exigere potest
dotem suam, nec eam petendi interim, impedimentum
aliquod praestat dictum legatum, quod cum dote com-
pensari non debet: vel etiam possidendo bona, sibi re-
tinere potest illa jure hypothecae: quòd clarè sentiunt
Bartolus in authent. hoc locum, n. 14. C. si mulier secundò
nupsit. Castrensis in conf. 224. nu. 1. lib. 2. Rolandus
in conf. 74. nu. 26. vol. 2. Franciscus Marcus decis. 867.
in fine. 1. part. Parisius in conf. 59. volum. 2. Pancirolus
in conf. 121. n. 17. Peregrinus de fideicommissis, art. 33.
nu. 51. Cephalus in conf. 184. per totum, lib. 2. Jacobus
Cancerius variarum resolutionum, c. 9. de dote & donatio-
ne propter nuptias, nu. 90. & his non relatis Borgninus
Cavalcaneus de usufructu mulieri relicto, n. 200. fol. 393.
& nu. 212. fol. 197. ubi dixit nonnulla, circa quae ali-
quantulum non possum non insistere. Primò, quòd u-
xor usufructuaria omnium bonorum poterit deducere
de hujusmodi legato, dotem suam, bona parapherna-
lia, & extra dotem, donationes ante nuptias, & finaliter
Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris, Tom. I.

omne ejus creditum civile voluntarium: ecce ergo ubi
fatetur expressè circa donationes ante nuptias, quòd
negasse videtur antea dicto n. 52. fol. 219. donationem
ante nuptias debitum esse voluntarium, & non com-
pensari. Deinde & secundo loco, superiore resolu-
tionem limitat non procedere, cum testator expressè
dixerit, quòd relinquit uxorem usufructuaria omnium
bonorum, donec suam dotem, & bona non petierit,
quoniam tunc petendo dotem, & bona non poterit u-
sufuctum consequi, aut obtentum jam retinere, &
refert Alexandrum, & Rolandum idem resolventes:
idem etiam tenet, & latius atque elegantius declarat
Menochius lib. 4. d. praesumptione 110. ex nu. 16. usque
ad n. 23. ubi rectissime, atque ex aliorum relatione pro-
bat, quòd si maritus legat uxori usufructum bono-
rum, donec dotem non petierit, hic non praesumitur
animo compensandi cum dote fecisse legatum, sed ani-
mo differendi exactionem dotis; quare mortua ipsa u-
xore, dote non exacta, haeredes dotem exigere possent:
ea enim est voluntas testatoris, ut quemadmodum do-
tem usque non repetit dotem, consequatur usufruc-
tum, ita cum repetierit dotem, careat usufructu: & sic
repetendi dotem datur facultas, prout in simili alio casu
ibidem fundat; & n. 20. rectè etiam animadvertit di-
versum esse, quando testator ita disposuit: Lego uxori
meae usufructum bonorum meorum, si vidua perman-
serit, & dotem suam non petierit; nam hoc casu testator sen-
sit, quòd nec ipsa mulier, nec ejus haeredes extincto u-
sufuctu ab illa acceptato, possint amplius petere do-
tem sibi restitui, ut post Picum ibi relatum latius, &
verè quidem probat: & de his haec tenens.

CAPUT XLVII.

Legato fundo uni, & ejusdem fundi usufructu
alteri, an in ipso usufructu ambo concurrant?
usufructuarius item omnium bonorum, an, &
quando concurrat in usufructu eorum, quae
specialiter sunt aliis legata? Denique utrum
haeres institutus simpliciter, vel pleno jure,
concurrere debeat cum usufructuario omnium
bonorum? Ubi lex, si alii, 19. l. si Titio; 10. l.
§ 6. §. si fundus. ff. de usufructu legato, l. & puto,
26. §. Julianus, ff. familiae erecisundae, singula-
riter, & verè explicantur: quamplurimi casus
distinguntur, & quae ad hanc materiam spec-
tant, plenius, & distinctè magis quam haec-
tenus declarantur.

SUMMARIUM.

- 1 *Usufructus fundi si uni legatur, fundo simpliciter alteri legato, qualiter ambo concurrant in usufructu?*
- 2 *Ubi communis resolutionis vera ratio proponitur.*
- 3 *L. & puto, 26. §. Julianus, ff. familiae erecisundae, explicata.*
- 4 *In l. si alii, ff. de usufructu legato, ex communi & vera resolutione, de voluntate testatoris non constabat, ideo servari debuit proprietates verborum, quorum viriute communicatio inducebatur; quod si de voluntate constasset, utique illa praevaluisset, & infra, nu. 9. & 11.*
- 5 *Usufructuarius omnium bonorum, an concurrat in usufructu, cum legatario, vel legatariis, quibus praedia aliqua specialiter sunt legata.*
- 6 *Ubi Baldi opinio refertur; fundamentis ejus remissive respondetur, & contraria sententia Bari. magis probatur.*
- 7 *Usufructus omnium bonorum tam legatorum, quam non legatorum, si legatus fuerit, & primò particularia, sive specialia legata fuerint facta, utrum procedat decisio*

- deciso l. si alii, ff. de usufructu legato.
8. Usufructuarius omnium bonorum, an concurrere debeat in usufructu, cum legatario, vel legatariis, quibus specialiter prædia legantur, si testator expresserit, quod usufructuarius habeat usufructum eorum prædiorum, ubi opinio Pauli de Montepico novè & verè taxatur usque ad num. 13.
9. Decisio l. si alii, ff. de usufructu legato, tam in particularibus, quam in universalibus relictis cessat, ubi ex verbis, vel ex conjecturis constare potest de voluntate testatoris in contrarium.
10. Usufructus omnium bonorum, si relinquatur alicui, ita quod debeat de omnibus fructibus quolibet anno recipere usque ad certam summam, an procedat dispositio dictæ l. si alii, ff. de usufructu legato.
11. Voluntas testatoris prævalere debet proprietati verborum in hac materia, quoties de illa certo aliquo modo constare potest.
12. Usufructum integrum, sive usufructum sine diminutione alicujus prædii, si testator legaverit, eodem prædio simpliciter legato, an procedat decisio dictæ l. si alii, ff. de usufructu legato.
13. Usufructuarius omnium bonorum, an concurrat in usufructu cum legatario, cui specialiter alicujus prædii usufructus legatur.
14. Genus & species quando cadunt super eodem jure, generi per speciem derogatur; secus, si super diverso jure cadant.
15. Legatum generale omnium bonorum, non derogat speciali alicujus rei, sed è converso, legatum specie derogat legato generis.
16. Usufructus alicujus prædii, vel prædiorum, si relictus fuerit herede universali instituto, nec alio usufructuario bonorum dato, heres non concurrat in usufructu illorum.
17. Cum usufructuario omnium bonorum utrum heres institutus concurrere debeat in usufructu?
18. Quid, si heres institutus fuerit in omnibus bonis, pleno jure?
19. Aut in omnibus bonis mobilibus, & immobilibus, juri- bus, & actionibus præsentibus, & futuris.
20. Item quid, si institutus fuerit in omnibus bonis simpliciter, alio non adjecto: ubi expenditur in terminis Hippolyti Riminald. conf. 633. ex n. 20. cum multis seqq. lib. 6. & de opinione illius, & novè, & verè dubitatur, & num. seq.
21. Hippolyti Riminaldi argumentationibus noviter, & rectè satisfactum.
22. Cum usufructuario, cui in codicillis legatus est usufructus omnium bonorum, utrum heres in testamento institutus concurrere debeat in usufructu?
23. Ubi Hieronymi Gabrielis sententia in conf. 102. n. 4. lib. 1. probatur contraria Menochii taxatur, & fundamentis illius noviter, & acutè respondetur.
24. Usufructuarius omnium bonorum, utrum habere debeat usufructum fundi simpliciter, & specialiter alteri legati, si testator dixerit, quod usufructuarius omnium bonorum consequatur totum, & integrum usufructum.
25. Usufructum omnium, & quorumcumque bonorum suorum, si testator alicui legaverit, an videatur legatum etiam usufructum earum rerum, quas aliis simpliciter, & specialiter legavit, ubi & num. seqq. nonnulla considerantur, ex quibus dubia redditur Pauli de Montepico opinio in hac materia, de qua infra, num. 32.
26. Verbum Quorumcumque bonorum, universale est, virtute ejus omnia comprehenduntur.
27. Verbum, Quodcumque, vel quibuscumque universale est, & geminatum, & comprehendit, ac includit omnia, etiam ea, quæ aliis non includerentur, & etiam si talia sint impropria.
28. Et ex sua amplitudine nihil excludit.
29. Et in hominis dispositione quantumvis stricta, nullam
- de habilitate recepti restrictionem.
30. Dicitio generalis tantum operatur, quantum operaretur, si singula enumerarentur.
31. Verba geminata magis exactam voluntatem testatoris demonstrant.
32. Et omnes casus, omnesque species comprehendunt ex voluntate disponentis.
33. Fundum simpliciter si alicui legaverit testator, deinde relinquat alteri usufructum omnium bonorum, de cedente legatario prædicti fundi usufructus ille accrescit usufructuario omnium bonorum, non autem heredi acquiritur.
34. Usufructus certæ rei si uni legatus sit, & alteri usufructus omnium bonorum mortuo usufructuario, certæ rei usufructus ille pertinebit ad usufructuarium omnium bonorum, & non ad heredem.
35. Si fundus duobus alii usufructus legatus sit, vel duobus conjunctim legatus sit usufructus fundi, & separatim tertio fundus, qualiter hujusmodi legatarii in usufructu concurrant? ubi explicatur textus in l. Sempronius Attalus, 36 §. si fundus, ff. de usufructu legato, & Cujacii resolutio probatur.
36. Si Titio fundus, & ejusdem fundi usufructus conjunctivo modo legatus fuerit, an sit in potestate legatarii usufructum, aut usufructum vendicare? ubi explicatur textus in l. si Titio, 10 ff. de usufructu legato, & agitur de simili legato, disjunctivo modo relicto.
37. Conjunctio posita inter incompatibilia, resolvitur in disjunctivam.

Pro accurata & distincta hujus Capituli explicatione, quod latissimam materiam continet, & tractatam à multis. Primò constituendum est: quod cum testator in testamento, vel in alia ultima voluntate simpliciter uni legavit fundum, alteri verò reliquit fundi usufructum; hoc sanè casu concurrunt ambo ipsi legatarii in ipso usufructu, in hunc modum: quod legatarius primus consequitur proprietatem integram, & alteri alteram partem usufructus; secundus verò legatarius alteram dimidiam usufructus tantum: per textum in l. si alii, ff. de usufructu legato. Ubi Modestinus sic scribit: Si alii fundum, alii usufructum ejusdem fundi testator legaverit: si eo proposito fecit ut alter novam proprietatem haberet errore labitur: nam detracto usufructu, proprietatem eum legare oportet eo modo: Titio fundum, detracto usufructu lego, vel Seio ejusdem fundi usufructum heres dato. Quod nisi fecerit, usufructus inter eos communicabitur: quod interdum plus valet scriptura, quam quod actum sit. Hactenus Modestinus in eo textu, quem ad hoc dicant valde singularem, & notandum Bartolus, & omnes Doctores ibi. Idem Bartolus in l. re conjunctis ff. de legatis 3. nu. 10. Cujus distinctionem persequuntur Jason ibidem, ex nu. 68. cum seqq. Joannes Bolognetus à num. 171. Idem etiam per illum textum adnotant Alexand. in conf. 56. nu. 2. lib. 3. Castrensis in conf. 218. n. 2. lib. 1. Socinus in conf. 1. n. 13. vol. 4. Paulus de Montepico in l. Titia cum testamento, §. Titia cum nubere, de legatis 2. n. 33. incipit: Venio modò ad secundam conclusionem; & nu. 107. incipit: Sed reducendo rem ad brevem distinctionem, ubi hanc materiam latè declarat. D. Franciscus Sarmientus in eodem §. Titia cum nubere, ex n. 6. cum seqq. fol. mibi, 127. Franciscus Beccius in conf. 98. n. 1. & 8. lib. 1. Romanus singulari 586. In legato. Rolandus in conf. 8. n. 34. vol. 2. Dilectus de arte testandi, tit. de legatis caucela 24. Covar. resolut. lib. 2. cap. 2. n. 7. Antonius Gomez. tom. 2. variarum, cap. 15. de servitutibus, n. 5. Joannes Garzia de expensis & meliorat. cap. 10. n. 19. & 10. Bolognetus Cavalcant. de usufructu mulieri relicto, n. 45. fol. 214. Guill. Benedict. in cap. Raimundus, de testamentis, verb. cetera bona, num. 23. vers. Quia secundum Hieronymum Gabriel in conf. 102. n. 2. lib. 1. Menochius dicens quòd ab hac opinione non est qui dissensuat, lib. 4. præsumpt. 140. n. 33. Simon de Præstis de interpretatione

tionallim. volunt. lib. 4. interpretatione 1. nu. 11. fol. mibi, 83. Petrus Antonius de Petra de fideicommissis, quest. 9. n. 34. fol. 80. Michael Grassus receptarum sententiarum, §. legatum, quest. 25. n. 3. Hippolytus Riminaldus in conf. 63. ex n. 20. lib. 6. D. Spino in speculo, glossa 13. de legato usufructus, n. 27. & 28. Barbosa in l. narium, n. 21 in fine, fol. 237. ff. soluto matrimonio. Antonius Picharus in §. 1. n. 3. Instit. de usufructu.

Communem autem hujus decisionis ratio est, quoniam fundo continet unum integrale, & consistit ex proprietate, & usufructu simul, l. qui usufructum, cum aliis ulgatis, ff. de verbor. obligat. Et sic quoties testator legat uni fundum simpliciter, videtur pleno jure legat quoad proprietatem, & usufructum: unde quamvis legaverit postea alteri usufructum, concurrere debet prior legatarius in usufructu, quia si adimeretur usufructus, legatum non remaneret verificatum, qui non remaneret nomen fundi, cujus pars substantiæ est ipse usufructus, ut post Oldradum, magistratè declaratur Bartolus in eadem l. si alii, num. 2. sequuntur omnes relati supra, Joannes de Montesperello in consil. 161. nu. 3. lib. 1. eleganter Cujacius recitationem solemni, in lib. Digestorum, ad l. si Titio, 10. in princ. ff. de usufructu legato. Item etiam, quia cum testator post primum legatum fundi, alteri legat usufructum ejusdem fundi, videtur legare eandem rem, quam primo legaverat; hoc est, usufructum: unde primus, & secundus legatarius, tanquam re conjuncti admitti debent ad usufructum simul, ut ex aliis animadvertunt Antonius Gomez. Joannes Garzia, & D. Spino ubi supra. Nec urget in contrarium textus in l. & puto, 26. §. Julianus, ff. familie eriscunde, ubi si alii fundum, alii fructum fundi judex adjudicaverit, non communicatur usufructus. Cui difficultati minimè satisfaciunt Glossa ibi, nec etiam Connanus commentariorum juris civilis, lib. 4. cap. 3. nu. 11. vers. Ut in eo quod tradit, fol. mibi, 236. Idcirco dicendum est in dict. §. Julianus, non communicari usufructum, quia si uni proprietas, & dimidia pars usufructus adjudicaretur per communicationem, & alteri tantum dimidia pars usufructus, iniqua esset divisio; & ideo propter æqualitatem servandam, non communicatur usufructus, nec eo proposito, aut voluntate fecisse videtur ipse judex ut eos conjungeret ad usufructum, qui potius contendebat separare illos: sed in dict. l. si alii, ff. de usufructu legato, ex communi, & vera resolutione, de voluntate testatoris non constabat, ideo servari debuit proprietas verborum, quorum virtute communicatio inducebatur: quòd si de voluntate constasset, utique illa prævaluisset, ut dicitur infra, n. 9. & 11. & ex Glossa ibi, verbo, actum, declarat Socinus in l. 3. nu. 7. ff. de rebus dubiis, Jason in l. cum quid, 2. lectura, n. 22. ff. si certum petatur. Joannes Franciscus de Ponte in conf. 48. nu. 8. vol. 1. elegantius Franciscus Connanus ubi supra dict. n. 11. in princ. qui dum scribit Jureconsultus in dict. l. si alii. Si eo proposito fecit, dicit intelligi, de quo tamen non constat: nam si probaretur, testatorem fundi nomine, nudam ejus intellexisse proprietatem, secus esset; sed quia de eo non apparet, cui fundum legavit, plenum eum legasse putatur, & cum postea alteri usufructum relinquit, perinde judicatur, ac si usufructum duobus conjunctim legasset, uni cum proprietate fundi, alteri separatim ab ea: & iterum ibidem, eodem nu. ante fin. ubi dicit, decisionem textus in dict. l. si alii, & in l. si tibi, 6. ff. de usufructu earum rerum, quæ usu consumuntur, & in l. si proprietatem, 9. ff. de usufructu accrescendo, procedere ex communi loquendi consuetudine, quæ res nostras esse dicimus, in quibus dominium, possessionem, & fructum potestatem, habemus: alioquin, si de contraria mente loquentis appareat, qui fundi nomine ejus tantum proprietatem intellexit veritatem potius quam verba sequemur: continet autem dispositio textus in dict. l. si alii, quamplurima singularia, & quæ in praxi solent frequentari.

quenter occurrere; idcirco Scribentes multis in locis legendo, repetendo, & consulendo, infinita tradiderunt, & multas ad propositum excogitarunt quæstiones, quas ut breviter attingam, & quæ ab aliis hucusque scripta sunt, distinctè proponam.

Secundo loco constituendum est, dubitari communiter, an usufructuarius omnium bonorum, concurrat in usufructu cum legatario, vel legatariis, quibus prædia aliqua specialiter sunt legata? In qua quæstione Baldus in l. quoties, n. 5. C. familie eriscunde, & in conf. 56. Mantens, colum. 2. lib. 2. in ea opinione est, ut existimet talem usufructuarium omnium bonorum non concurrere, sed legatarios, quibus res sunt specialiter legatæ, plenam consequi proprietatem cum usufructu: & Baldi opinionem sequitur Salicetus, Angelus, Aretinus, Alexander, Jason, Decius, Cotta, Lancelotus Polius, & Socinus junior, quos in unum recenset Mantica, Menochius, & alii statim referendi; & ultra prædictos, & relatos ab eis, Joannes de Montesperello in conf. 161. n. 3. & in conf. 236. nu. 7. vol. 1. Antonius Gomez dicens, quòd ab hac opinione non recederet in judicando, & consulendo, tom. 2. variarum, cap. 15. de servitutibus, n. 5. vers. quod tamen intellige. Sarmientus in l. Titia cum testamento, §. Titia cum nubere, de legatis 2. n. 7. versiculus, & ita non placet, folio mibi, 127. Hi autem pro sententia Baldi nonnulla considerant fundamenta, ad quæ tamen ex proposito respondentem referendi statim, maxime Mantica, & Menochius, qui omnino de hac re videndi sunt. Bartolus verò in l. qualium, §. ultimo, ff. de fundo instructo, & in l. Sempronius, nu. 1. & 2. ff. de usufructu legato, contrariam sententiam tenet, ut in prædicto casu usufructuarius omnium bonorum concurrere debeat in usufructu cum legatariis, quibus res aliqua particulariter, sive specialiter sunt legatæ: & hanc partem amplectuntur, viorem dicunt, & magis communiter receptam Covar. resolut. lib. 2. c. 2. n. 7. Roland. in conf. 8. n. 36. vol. 2. Bolognetus de usufructu mulieri relicto, n. 45. fol. 234. & n. 221. fol. 428. Franciscus Beccius in conf. 98. nu. 9. lib. 1. præf. Pap. Alexander, Angelus Aretinus, sibi contrarii, Crotus, Jason, Ripa, Socinus senior, Baldus ipse sibi contrarius, Castrensis, Romanus, Gozadinus, Ruinus, Decius, Cagno- lus, Parisius, Petrus Antonius Anguissola, Cremen- sis, Zancus, & alii, cum quibus sic defendunt Mantica, de conjecturis ultimarum voluntatum, lib. 9. tit. 6. n. 22. per totum Menochius lib. 4. præsumptione 140. n. 34. 35. 36. & 37. & viorem sententiam profitentur Simon de Præstis de interpretat. ultimar. voluntat. lib. 4. interpretat. 1. n. 12. fol. mibi 283. Michael Grassus §. legatum, q. 25. n. 1. & quest. 36. n. 5. Antonius Sansonius Mediolanen- sis in conf. 51. ex nu. 7. inter consilia ultimarum voluntatum, vol. 2. Bolognetus in l. re conjuncti, ff. de legat. 3. num. 179. per totum, fol. mibi, 280. Barbosa in l. maritum, nu. 22. fol. 238. ff. soluto matrimonio, & viorem sententiam putat Paulus de Montepico in dict. §. Titia cum nubere, n. 38. incipit: Ex quibus omnibus infero, & quest. 22. nu. 106. ubi in versic. amplia mirabiliter dicit hanc resolutionem procedere, etiam si testator factis primo legatis particularibus, sive specialibus, diceret expresse; Uxori meæ lego usufructum omnium bonorum meorum, tam legatorum, quam non legatorum; nam adhuc in isto casu uxor habebit partem usufructus, si- ve concurrat in rebus particulariter legatis quoad usufructum, non tamen consequetur in eis plenum, aut integrum usufructum. Quam opinionem latius com- probat, & pro ea subtiliter expendit textum in dict. l. si alii. Sed contraria sententia, imò quòd in proposita spe- cie uxor habeat plenum usufructum in dictis bonis particulariter legatis, nec procedat textus in dict. l. si alii, placuit quibusdam, quos ipse Picus refert ubi supra, in versiculus, contrariam opinionem, ubi dicit quòd durum es- set ab eorum opinione in judicando, & consulendo re- cedere, quamvis in puncto juris prima, & contraria defendi possit, ut latius ipse probat. Re tamen vera